

några rader

nyhets- och informationsbrev
för
FÖRENINGEN
LALANDERSLÄKTEN
och dess medlemmar
Nr 17 (2004)
årgång 9

Släktföreningsmöte i Port Hadlock 6-8 augusti 2004

Foto: Jacob Lalander

Det var det här som vi missade, vi som inte åkte till Port Hadlock, Wa.

På sidan 3 börjar Jana, Jacobs och Jan-Erik Lalanders berättelse om det enormt gästfria och generösa Släktföreningsmötet där John Shold 94 år var den självklara huvudpersonen.

Ni kan också läsa Scott MacFarlanes välkomsttal på sidan 9 och få en inblick i släktens liv.

ORD från ORDföranden...

Än en gång står julen för dörren. Förhoppningsvis blir den vit med snö på träden och lagom kall. November blev ju en märklig vädermånad, med mycket snö och kallt i södra Sverige medan vi hade snöfritt längs norrlandskusten. Ett utslag av växthuseffekten? Nu verkar dock normaltillståndet ha återvänt.

Vår väg till arbetet är mycket vacker, särskilt på vintern när månen lyser upp de vita fälten och det lyser varmt i stugorna. Men visst börjar det nästan gå till överdrift med alla upplysta julgranar, ljusnät och ljusslingor? Snart ska alla hus ha två julgranar utomhus och en inomhus. I varenda buske sitter en ljusslinga och dörrar och fönster ska markeras med ytterligare slingor.

Är det någon mer än jag som tycker att julen blir mer stämningsfull när det är lagom upplyst? Med tanke på växthuseffekten måste vi nog också minska elkonsumtionen snart.

Nu önskar jag i alla fall er alla en vacker och vit julmånad med klappar, god julmat och släktmöten.

Släkthälsningar,

PO Österlind

Föreningen Lalandersläktens nyhetsbrev *några rader* har till ändamål att

- öka intresset för släktföreningen och stärka sammanhållningen inom föreningen
- främja aktiviteter inom släktföreningen och stimulera intresset för släktens historia, kunskap om släktforskning samt sprida kännedom om olika släktmedlemmars liv och gärning
- underlätta styrelsens kontakt med släktmedlemmarna men också vara ett öppet forum för medlemmarna i förenings- och släktangelägenheter

Redaktör: Birgitta Nordenman, Kremlevägen 6, 756 46 Uppsala. Tel: 018 - 30 09 42, 070 - 315 21 00, Fax: 018 - 30 04 42, e-mail: bin@magnolia.se

Innehåll

Släktföreningsmötet i Port Hadlock	sid 1	Några minnen från mitt liv - P Lalander	sid 18-21
ORD från ORDFöranden	sid 2	Köp Släktboken	sid 21
<i>några raders</i> ändamål	sid 2	Komplettera Släktboken	sid 21
Innehåll	sid 2	Lalanderföreningen på Internet	sid 22
Släktföreningsmötet i Port Hadlock	sid 3-8	Kina sett med unga ögon	sid 22-27
Jacob Lalander fortsätter	sid 8	Några ord från redaktören	sid 28
Scott MacFarlane hälsar Välkommen	sid 9-11	Medlemsavgift i Släktföreningen	sid 28
Släktföreningen 60 år	sid 11	En stugfogde har ordet	sid 28
Släktmötet i Huså 1945	sid 12-13	Välkommen att bo i släktens stugor	sid 29
Familjen Kjell Hagström	sid 14-17	Supplement nr 12	sid 30
Per Åke Sandström	sid 17	Adresslista - Föreningens funktionärer	sid 31

Släktmötet i Port Hadlock, Wa 6-8 augusti 2004

Foto: Jacob Lalander

Gladys och Kathy Maxim tillsammans
med Jan-Erik Lalander

Foto: Jacob Lalander

Utsikt från familjen Dodds hus

Till släktmötet i Port Hadlock i staten Washington, USA hade jag, Jan-Erik Lalander Jacobgrenen, inte anmält mig. Jag tyckte att det blev ganska dyrt under högsäsong för en gammal pensionär. Visserligen skulle döttrarna Mia och Jana dit, men de bor i USA och vår son Jacob i Lettland hade också anmält sin närvaro. Jacob deltog i det förra mötet 1992, det hölls på samma plats.

Men så helt oväntat skickade Juanita Foust i Maryland genom sin dotter Julie Heizer en flygbiljett till mig. Jag har väl aldrig varit med om en sådan generositet! Juanita och hennes man var här för många år sedan. Inga släktingar från Sverige hade anmält deltagande i detta släktmöte. Kanske tyckte de att någon skulle representera gamla landet. Jag var den enda deltagaren. Förra gången var vi svenskar bättre representerade, då deltog 13 personer. Det var förutom Jacob även Birgit Nyström; Ingegerd och Erland Johansson med dotter Lena och son Jimmy; Erlands kusin Jan Eric Johansson med hustru Inger liksom kusin Kurt Johansson med hustru Anna-Lisa; samt Iris, Ulf och Staffan Wiklander.

Överlycklig över att möjligheten att kunna åka och att få träffa dem alla hade kommit som en skänk från ovan satte jag fart. Jag köpte fem släktböcker av Jan Leijd för 50 kr stycket, slängde dem i resväskan och drog iväg till Arlanda. Det var meningen att jag skulle åka British Airways via London till Seattle, men de hade inte fått in några flygmaskiner från London på morgonen och kunde då alltså inte få iväg några resenärer. Där stod jag, tillsammans med några busslaster japaner i raka led och formation knuffandes höga väskor på fyra hjul sakta framåt och ett fotbollslag bakom mig, alla väntandes på besked av den stackars kvinnan bakom disken.

Så småningom fick jag besked och då visade det sig att jag skulle göra en sväng först via Helsingfors. Efter att ha trampat runt där på björkparketten någon timme, hamnade jag på ett Finnairplan till New York - i Business Class. Man kan förmoda att det var som kompensation. Där fick jag varma servetter att torka lortiga händer med inför varje måltid och gott om plats för benen. Jag hade fönsterplats som gav fin utsikt och efter Island var det molnfritt. Långt där nere såg jag båtar och isberg och längs Grönlands ostkust kunde man i detalj se alla höga berg och jöklar.

Det var klar sikt även vid Cape Cod sydost om Boston och man såg också Newport. Över Long Island var det som att flyga varmluftsballong. Man såg tydligt järnvägen som går genom potatisböndernas

fält och vid Hamptons badstränder var det mycket folk. Vi gick ned för landning mot Kennedyflygplatsen över Far Rockaway. Där köpte jag min första bil i min ungdom 1948. Det var en 1935 La Salle cabriolet med svärmorslucka för 295 dollar. Många år senare såldes den i Ohio med stor saknad då min blivande fru Minerva från Ohio och jag reste till Sverige. På Kennedyflygplatsen fick man traska i långa korridorer till en lång kö för immigrationskontroll där man inspekterade våra ifyllda blanketter. Men det var ju nästan två timmar till nästa plan med American Airlines till Seattle, så det hann jag med.

Enligt den ursprungliga biljetten skulle jag ha landat tidigt på eftermiddagen i Seattle, men nu blev det efter klockan ett på natten. Jag hade tänkt ta bussen till färjorna över Puget Sound, men inga färjor går mitt i natten. I stället hade Juanita Heizer Foust sänt två unga släktingar att möta mig, det var hennes sondotter Jodi Heizer och Chris Shold. De hade varit i Seattle under dagen och dröjde kvar vid flygplatsen. De är gamla bekanta eftersom han går på US Naval Academy i Annapolis i Maryland och Jodi sista året på High School i närheten. Stiliga representanter för släkten. Efter ett par timmars bilresa förbi Poulsbo kom vi till Sholds hus i Port Hadlock.

Juanita Heizer Foust är dotter till John Shold som är 94 år gammal. John har varit fiskare med stor båt. Han gick oftast upp mot Alaska mellan Vancouver Island och fastlandet i Canada. Hans broder Walter var ofta med och de fiskade huvudsakligen lax.

Skol-Märit från Vikböle gifte sig med Johan Gunnarsson Sköld och fick tre barn i Åre innan flytten till USA. Johan föddes i Såå (Detta är en korrigerig av den uppgift som finns i Släktboken - red anm.). Soldatnamnet Sköld fick han i det militära, han var som ung anställd i armén och fick hand om kungens hästar. Det var kungen som kallade honom Sköld eftersom han var ett bra skydd. Namnet Sköld blev Shold i USA, för på våren 1889 utvandrade Johan till Amerika och där köpte han mark i Poulsbo. Han uppförde först ett litet sågverk för att kunna få timmer till det hus i två våningar som han byggde. Detta hus finns kvar.

Foto: Jacob Lalander

Foto: Jacob Lalander

Ett av de hus som Johan Gunnarsson Sköld byggde Steve Maxim, John Shold, Gladys Maxim, Kenneth Shold

Skol-Märit med sönerna George och Jacob och dottern Amanda kunde resa över 1892 och det blev början till Shold-släkten i USA. John Shold som nu är 94 år, är äldste son till George. Yngste sonen Kenneth som är född 1923, bor nedåt Columbiafloden där han var chef - kemist - vid ett pappersbruk i närheten. Endast dessa två av de fem syskonen är ännu i livet.

Johns hus har alltid varit ett öppet hus. Folk kommer ofta dit för en pratstund såväl släktingar som gamla bekanta. Jag fick bo i detta hus tillsammans med Juanita och hennes (andre) man Clifford Foust. Juanitas dotter Julie och sonen Johns familj bodde i en före detta liten frikyrka i andra änden

av kvarteret. Sedan tillstötte Juanitas halvsysster DeeDe Steele med familj och barnbarn med egen husbil.

Ett intensivt matlagande hade redan börjat när jag så småningom kravlade mig upp. Framåt kvällen blev det mottagning med mycken mat, både i Johns hus och i huset nedanför där Johns sondotter Trisha Miller bor. Senare bars all mat ned till det nedre huset eftersom de flesta hade sökt sig dit.

Jan-Erik, Jana, Mia och Jacob Lalander

Dit kom mina barn Mia från Boston, Jacob från Riga och Jana med sambo John från Berkeley vid San Francisco där de samlats innan resan hit. De hade hyrt bil på Seattles flygplats. De fick egen nyrenoverad lägenhet hos Debbie och Jim Dodd en liten bit längre långt bort.

Under förmiddagen var det utflykt med John Shold och Cliff Foust, först till Dukes (Johns son) grustag och betongindustri. Han har ett tiotal stora roterbilar som levererar betong. Sedan besåg vi en del byggprojekt som utförts av Sholdar. Cliff som skrivit en del böcker och fortsätter därmed efter pensioneringen från universitetet hade just läst en bok om skonaren "Pride of Baltimore", en kopia av de skepp som på 1800-talet byggdes i Maryland och som besökte Stockholm en gång och som senare förläste utanför Floridas östkust. Han hade fått veta att en av de överlevande fanns i Port Townsend någon timme norr om Port Hadlock. Dit åkte vi och fann mannen och hans familj ombord en stor segelbåt som han hade för charterverksamhet. Efter en stunds samtal där, for vi sedan ut till Fort Worden som ligger på udden mot inloppet till Pudget Sound. Där var mycket turister, det är något som gäller för hela Olympic halvön.

Lördag - festdag

Debbie Dodd och Jeanne Shold (Dukes fru) arbetar med förberedelserna till middagen hela dagen och matlagningen pågår i flera hus - även för picknicken på söndag. Det syntes verkligen att Debbie och Jeanne liksom Juanita Faust och DeeDe Steele hade lagt ner hela sin själ och sitt hjärta i allt de planerat inför helgen. Debbie hade kokat björnbär- och hallonsylt så det räckte till syltburkar för alla. Dessutom hade hon och Jeanne gjort små lavendelpåsar som vi fick ta med oss hem. Det finns stora planteringar av lavendel i området, men Debbie hade plockat och torkat blommorna från sin egen trädgård.

Vi andra får åka med Jim Dodd ner till Poulsbo vid Hood Canal som är en norskdominerad liten hamnstad. Vi stannar vid det lilla kapellet Breidablik som Johan Gunnarsson Sköld hade byggt. Där är Märit och John begravda liksom många andra svenska och norska invandrare.

Ett stycke norr om vägen går en dalgång där John byggde huset 1890 på en tomt som hade skog och åkermark motsvarande ett mindre hemman. John blev känd som "hästdoktor" och för att han sålde telefonstolpar. Märitys halvbror Sven Lalander kom ju senare över och byggde ett hemman någon kilometer närmare Poulsbo. George Shold flyttade senare till Irondale nära Port Hadlock, men Sven Lalanders familj blev kvar i området. Även denna gård finns kvar men är inte längre i släktens ägo. Vi hann även med att besöka Port Gamble.

På kvällen var det middag på ett konferenshotell. Debbie, Jeanne, Juanita och DeeDes omtanke lyste igenom även här. De hade dekorerat borden i restaurangen med solrosor och andra sommarblommor och lagt gula och blå dukar under. Det var livligt, gemytligt och gott om skratt här liksom under hela helgen. 87 personer deltog i middagen. Flera personer höll fina tal där de berättade om sina resor till Sverige och tidigare besök på släktmöten. Vi verkligen trivdes tillsammans och det är fantastiskt att så många av oss är släkt.

Foto: Jacob Lalander

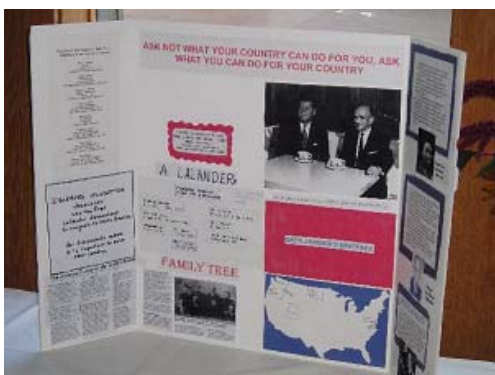
Kathy Maxim Baze med familj och Steve Maxim

Foto: Jacob Lalander

Debbie och Jim Dodd

En mycket trevlig idé var den att man inbjudit alla att ta med fotografier. Det blev intressanta utbyten när de olika familjerna ställde ut sina fotografier och några hade även gjort omfattande släkttavlor. Det framgick att några släktingar hade utvandrat så tidigt som 1871 till North Dakota.

Familjen Verner Lalander Johnsons släktträd

Mannen till vänster på bilden är president John F Kennedy
Mannen till höger på bilden är Dean Lalander Johnson (?)

Foto: Jacob Lalander

De släktböcker som jag tagit med mig blev ett mycket uppskattat inslag. De bytte händer ofta under helgen och Jana hjälpte till att översätta här och där. Jag rekommenderar alla som någon åker dit att ta med sådana. Frakten per post är alldeles för dyr och lagret i USA är slut.

Foto: Jacob Lalander

I mitten Kenneth, Duke (stående) och John Shold

Foto: Jacob Lalander

Mamma Mary Bay född Norman i mitten med
döttrarna Courtney och Kirstyn

Söndag - den stora picknickdagen vid Shold Beach.

Duke Shold har byggt ut det klubbliktade huset nere vid stranden ytterligare med terrasser och ett utomhuskök. Han och Jeanne kommer att flytta dit. Aldrig har jag sett så mycket mat och så vällagad mat. Krabbor drogs upp ur havet intill och kokades på stranden. Här var vi mellan 110 och 120 personer - alla med god aptit. Allt detta bekostat av familjerna runt omkring.

Efter maten fick vi åka med Steven Maxim mot Poulsbo och titta närmare på de ursprungliga gårdarna vid Breidablik och även den gård där hans mamma Gladys växte upp. Vi besökte även Stevens bondgård.

Något som vi återkommer till, när vi pratar om dessa fantastiska dagar, är hur otroligt gästvänliga alla är.

Måndag - hemresa

Det roliga är slut, men inte för oss. Vi åkte under måndagen utefter norra kusten av halvön genom Sequim och Port Angeles. Där går det färjor till Victoria på Vancouver Island. Sedan åkte vi genom skogar, höga berg och sjöar till "Regnskogen" med de jättestora träden. Där vandrade vi hela dagen i denna otroliga växtlighet på stigar upp mot Mount Olympus. Väl tillbaka i Port Hadlock var det dags för middag hos Debbie och Jim och samtal om släkt och den fantastiska helgen. Nästa dag började vi resan med bil mot Columbiafloden och utefter den fantastiska kusten i Oregon och Kalifornien. Den resan tog fyra dagar längs väg 101 som går genom klippor och sanddyner och stora Redwood skogar där vi även körde igenom några träd. När vi tittade till höger såg vi sjölejon och annat spännande och hade en hissande utsikt över Stilla havet.

Foto: Jana Lalander

Jacob och Jan-Erik Lalander

I San Francisco stannade jag fyra dagar med studiebesök på en stor bilfabrik, fängelseön Alcatraz och diverse museiskepp. Sedan flyg med Southwest (Ryan Airs förebild) tillbaka till Seattle för hemresan.

Återigen hade jag tur med vädret, det var helt klart ända upp mot Washington State. Alla höga snötäckta vulkanberg syntes tydligt och kusten som vi hade åkt utefter kunde jag nu betrakta från ovan. Jag såg Mt St Helen som nu har utbrott liksom stora Mt Rainier vid landningen. Den här gången gick resan planenligt hem direkt med British Airways.

Jana och Jan-Erik Lalander hittar du på sidan 210 i Släktboken

Jacob Lalander kompletterar här reseberättelsen

Min resa sammanföll ju med pappas till stor del, och jag mellanlandade i New York och var där några dagar själv. På vägen dit mötte jag på Arlanda, Karl Arne Nyström med familj, som just varit och rest i USA. De kom hem med den flygmaskin jag skulle resa ut med.

I New York besökte jag släktingar både på min mamma Minervas sida men också på Lalandersidan. Det var familjen Cornell, våra tremänningar som bor i NY trakten. De hade samlat släkten till en så kallad Cook Out i Carmel, norr om NY, så jag fick träffa dem allihop. I övrigt innehöll min NY vistelse besök på Broadway Showen "42:nd Street" i gammal god amerikansk Show Business stil, besök på Ellis Island där många släktingar säkert anlät en gång i emigrantmottagningen. Vidare var jag på Brighton Beach i Brooklyn, och på Coney Island, där förryskningen var intressant att se för mig som jobbar i Riga. Endast svarta talar engelska på gatorna och stranden där, de vita talar antingen ryska eller spanska.

För att nämna några ord om Släktföreningsmötet i Port Hadlock så var det till min stora glädje många av dem där som jag lärde känna under det förra mötet 1992. Då tog Gladys Maxim och hennes familj väl hand om mig liksom Lorraine Molzahn med man och Doris Dustin som är Debbie Dodds mamma, och kusin med Lorraine. Även Carol Lovos, Lorraines syster, hjälpte mig med att bland annat att köra mig till olika ställen. Doris har ju gått bort, liksom Lorraines man Elmer Molzahn, men i övrigt var alla där i somras. Många nya ansikten var det också, det är trevligt att få möjlighet att lära känna fler. Vädret var lika fint på strandpicknicken nu som det var förra gången. Det som särskilt förtjänas att nämnas är allas gästfrihet och den trevnad alla spred i Port Hadlock. Det är mycket trevliga släktingar vi har i nordvästra USA.

Jacob Lalander tillhör Jacob-grenen och du hittar honom på sidan 210 i Släktboken.

Welcome! Välkommen!

..... så började Scott MacFarlane sitt välkomsttal. Här kan ni läsa mer.....

Foto: Jacob Lalander

Sherianne Caldwell och mamma Lorraine Molzahn tillsammans med Scott MacFarlane och hans sambo Brenda Mattson

This spring 2004 at least two boys and one little girl Grace, were born in our Shold and Lalander clan. As for the little boys they are armlength relatives, but in truth, not armlength, not second cousins, not third cousins, but one generation further down the line. No, in reality they are nearer.

When I was 17, my Swedish granma, Amanda Shold Lovos, was 90 years young, but she was very proud that her grandson was going to be an exchange student in the country where she was born. She was, quietly, the kind matriarch of our family.

Her first born nephew, her brother George's son, John Shold, is here with us tonight. John is 94 years old now. He is now, quietly, the kin patriarch of our family. These reunions make our matriarchs and patriarchs more proud than we can know.

Thank you very much, John, min mormors brorson. Tack så mycket. Thank you for being our host here again. When I say, "thanks again", to John Shold, I mean that we were here in this very same place a dozen years ago. Here is where I met Lena Johansson who was seventeen. I also met her father Erland, who is my age and many other Johanssons from Jämtland who had travelled so far to that family reunion in 1992.

It was crazy, but one year later in 1993, Lena Johansson came back to the U.S. as an Au pair. What was really crazy is that, as big as America is, she ended up in the same little town in the Columbia River Gorge where I was living at the time. It's not always easy being so far from home, living with a foreign family with foreign customs. I remember how Lena loved having a place with relatives where she could hand out and feel comfortable. My son, Jacob, like Lena's own brother, Jimmy, was about three years younger than she was. Just before Christmas, we even had our small celebration with Lena wearing a wreath with lit candles above her head. She was our blonde Saint Lucia. We sang Sankta Lucia and celebrated with our own little Sankta Lucia Fest.

It was much the same for me when I was 18 and in Sweden. I was blond like Lena, but, mercifully, and possibly because no one ever mistook me for a female or a saint, I was never asked to be a Saint Lucia. But by the Christmas holidays, I did need a break from my exchange student family. Thankfully, I had my Lalander relatives to spend the holidays with. Jan-Erik, Mia, Jacob and Jana

Lalander are with us tonight. Mia was my age at the time, although you can see she's much younger now. Jana was nine years old and their brother, Jacob, was 14. They actually treated me just like I was a brother. When Jacob beat me at chess, I was humiliated to lose to a 14 year old. Decades later when I learned he was the President of a division of a Swedish company, I finally got over the chess loss. I'm a little slow, but I finally figured out that he must have been pretty smart, after all.

Mia, Jana, Jacob? Kommer ni ihåg när jag lärde mig att åka skidor i Åre? Jag var duktig, eller hur? I'm asking Mia, Jacob and Jana if they remember when I learned to snow ski in Åre, the village in Jämtland where my grandmother Amanda was born in 1883. All three of these Lalander kids were very good skiers, and yes they treated me like a brother. I was brand new skier during the Christmas holiday break and the ski slopes in Åre are very steep and there were no bunny slopes for innocent beginner like I was. Immediately, I got going too fast and landed on my head. Do you think they stopped to brush me off? No. When I got up, more determined than ever to figure out how to use those skis, I only managed to veer out of control again. Do you think they showed great concern? No: Like true siblings, they stood below me laughing their heads off. Man, I was righteously upset, but by Easter break, a few dozen falls later, and lucky I hadn't broken my neck, my style was nothing to brag about. Yet, like a true teen, I figured out how to go fast, really fast. Eventually, and this came later, I even learned how to stop. But seriously, just as Lena appreciated my family, I very much appreciated how Jan-Erik and Minerva Lalander welcomed me into their family.

Mia, Jacob and Jana, tack att ni var liksom syskon. Till Jan-Erik som hade mycket tålamod med mig, ett stort tack också. Och Minerva ska jag inte glömma bort, för hon var alltid så snäll och omtänksam mot mig. Even though Jan-Erik's family all speak better English than I speak Swedish, I'm thanking them this way anyway.

Syskon - that means "sibling" in Swedish. Släkt means "relative". When I sat down to write this welcome, I was struck by how interconnected the world really is. Lena Johansson, who I tried to treat like a daughter when she was here, just had a baby boy. My son Jacob Andrew and his wife Emily are sitting over there with their new baby son.

Marit and John Shold came to America in 1892 with three children: George, Jacob and Amanda. They had a fourth child, Andrew, who was born here. When I was in Sweden, my Great Uncle Andrew sent me the money to buy those snow skis. In giving me this present, I'm thinking he was demonstrating one of those wry Scandinavian senses of humour. Except for Andrew, a most wonderful man who had no children, a healthy share of the local Americans with us today are the offspring of George, Jacob and Amanda Shold. Andrew's memory carries on through my son Jacob Andrew, his new son Liam Andrew and Andrew Dodd, another Shold and Lalander relative.

Everything is interrelated on this planet. Erland Josefsson is a new morfar. Lena is mother and Erland is the mother's father - Grandpa Erland, in Swedish, is morfar. Amanda Shold Lovos was my mormor - my mother's mother. As for my mother Carol Lovaas, I think it would have made far more sense if she had insisted on a more Scandinavian name for me. With a Swedish mormor, a Norwegian morfar, and a Danish farmor, I think the name Scott Duncan MacFarlane is a bit lopsided. (And even though the Scottish bagpipes keep playing next door...). Since I am now a farfar, father's father, I'm thinking about changing my last name. To be more Swedish, I'm thinking of changing my name to MacFarfarlane.

So thank you, our long distance American relatives and our Swedish släktingar for coming so farfar to visit us. It would have been morfar for us to see you. We are farmor glad you came to visit us this time. Välkommen. And mormor thanks to all those local Sholds, Debbie and Jim Dodd and Jeanne

and Duke Shold especially, for opening up their homes and beach to us. Thank you for sharing this magnificent place with our extended family.

There is a popular lullaby in Swedish called Vaggvisa, written in the 1790's by Carl Michael Bellman. One of the verses is about how important the fleeting moments are, moments not unlike a special family reunion such as this one here:

En gång, där en källa flöt	One time where the streamlet flows
förbi en skyl i rågen	near shocks of rye all golden
stod en liten gosse söt	a little boy held his pose
och spegla sig i vågen.	his own sweet face beholden
Bäst sin bild han sig så skön	to the mirror among the reeds
uti böljan, klar och grön,	until the wave, clear green, recedes
strax han intet såg'en	his image suddenly stolen.

When Lena's son and Grace and my grandbaby are John Shold's age, let's all hope they can sit with their kin at a wonderful family reunion on Shold's Beach or near those ski slopes in Åre and look back at a host of grand, slippery reflections of life.

Thanks so much for being here!
Tack så mycket och välkommen!

Scott MacFarlane finner du på sidan 206 i Släktboken.

60-årsjubilerande släktförening

Nästa år- 2005 - är det jubileumsår! 1945 är det officiella årtalet för Föreningen Lalandersläktens bildande - det är väl en verklig anledning till att fira! Det var också 1945 som Pelle Lander tog första spadtaget till Smedstorpet.

***Släktföreningsmötet är planerat att åter hållas i Huså/Åre-trakterna
den 5-7 augusti 2005. Boka in redan nu!***

Låt oss inspireras av de härliga bilderna och berättelserna från Port Hadlock - låt oss samlas till ett lika härlig Släktföreningsmöte.

På det första mötet i Huså 1945 var det imponerande många deltagare - kan och vill vi nå detta, skall vi till och med slå det rekordet?!

På de följande sidorna finner du deltagarlistan från det första mötet. Du som var med skall förstås komma. Du som har släktingar som var med, kom och "representera" din del av slakten - och alla ni andra, ni skall förstås komma för att skapa en ny tradition.

Det är trevligt på våra Släktföreningsmöten - kom, trivs och träffa alla i släktföreningen!

Vår ambition är att vi skall anordna ett program som passar olika åldrar och intressen. Kom gärna med förslag, tack!

Varmt välkomna önskar Styrelsen

Släktmötet i Huså 29 juli 1945

Mårten-grenen	A Gustav Langéen	M2	Gävle	1874
	K E Hjelm	M50	Kall	1890
Jacob-grenen	Jac Lalander	J231/232	Sundsvall	1893
	Anna-Greta Blomé	J243	Åre	1921
	Oscar Blomé	J244	Åre	1915
	Torsten Blomé	J244	Åre	1941
	Bengt Jacobsson	J63/64	Björnänge	1931
	Birgit Jacobsson	J243	Åre	1926
	Einar Jacobsson	J243	Åre	1936
	Jakob Olof Lalander	J232	Sundsvall	1923
	Anna Jacobsson	J63	Björnänge	1897
	Erik Jacobsson	J231/243	Vikböle	1895
	Gertrud Jacobsson	J63/67	Björnänge	1932
	Jacob Jacobsson	J63	Björnänge	1925
	Gina Jonsson	J60	Såå	1893
	Nils Emanuel Jacobsson	J63	Björnänge	1896
	J Oskar Jonsson	J60	Såå	1895
	Björn Karlsson-Såmark	J135	Åre	1933
	Gullan Lalander	J303	Östersund	1907
	Hanna Lalander	J285	Östersund	1886
	Hildur Jacobsson	J 243	Vikböle	1896
	Judit Lalander f Handberg	J269	Järpen	1882
	Merit Helena Lalander	J 268/274	Järpen	1923
	Märta Lalander	J269	Östersund	1895
	Pelle Lalander	J285/303	Östersund	1912
Karin Löding	J259	Björnänge	1901	
Karl Olsson Karlsson	J135	Åre	1892	
Stina Sohlberg, f Jacobsdtr	J 53	Björnänge	1890	
Nils-grenen	Axel Lalander	N462	Falun	1884
	Ella Lalander-Bohm	N483/525	Värmdö	1895
	Henrik Bohm	N525	Värmdö	1930
	Astrid Boström	N217	Nällden	1909
	Hilding Boström	N218	Nällden	1908
	Anna Frisk	N459	Östersund	1879
	K J Frisk	N459	Östersund	1885
	Agda Lalander f Lundström	N254	Järpen	1910
	Arvid - Jacke - Lalander	N483/522	Danderyd	1891
	Elof Lalander	N252/254	Järpen	1904
	P Gustaf Lalander	N178	Bonåshamn	1871
	Ingrid Lalander	N522	Danderyd	1896
	Ingrid Lalander	N244/247	Resele	1913
	Ingrid - Ninge - Lalander	N462	Älvdalen	1879
	Martha Lalander f Grönlund	N252	Bonåshamn	1876
	Nils Lalander	N252	Bonåshamn	1915
	Nils Magnus Lalander	N522	Danderyd	1922
Nils Olov Lalander	N179	Bonåshamn	1884	

	Sven Lalander	N466	Falun	1918
	Vidar Lalander	N187	Bonäshamn	1911
	Wiwán Lalander	N187	Bonäshamn	1905
	Elsa Laurén	N290	Hunge	1902
	Ferdinand Laurén	N290	Hunge	1893
	Ernst Löding	N496	Sollefteå	1882
	Hulda Löding f Lalander	N496	Sollefteå	1884
	Greta Nilsson	N229	Husnäset	1899
	Anna-Lisa Renström	N497	Umeå	1920
	Maja-Lisa Renström	N497	Umeå	1920
	Anna-Lisa Silver	N431	Marieby	1912
	Nils Gustaf Silver	N359		1872
	Terés Sundell f Lalander	N495		1881
	Britta Thoresson	N241	Ytterån	1895
	Leander Thoresson	N241	Ytterån	1891
	Hjalmar Westborg	N286	Nällden	1905
	Linnéa Westborg f Lalander	N286	Nällden	1905
	Emma Wiklund f Lalander	N298	Ytterån	1876
	Nils Olofsson Wiklund	N289	Ytterån	1872
	Olga Wiklund	N289	Ytterån	1903
	Reidar Wågland	N226/254	Östersund	1918
	Stina Wågland	N216	Östersund	1885
Anders-grenen	Jonas Jonasson	A2	Örnsköldsvik	1874
	Brita Andersson	A5	Björnänge	1890
	Conrad Chley	A5	Stavreviken	1894
	Amanda Felton	A6	Ytterån	1884
	Jon Jacobsson	A30	Östersund	1900
	Anders Lalander	A190/210	Horndal	1901
	Linnéa Lalander	A210	Horndal	1899
	Jac. Edvin Wahlström	A170	Östersund	1904
	Gunhild Wahlström	A171	Östersund	1919
Helena-grenen	Ben. Jacobsson	H10	Björnänge	1875
	Astrid Jacobsson	H18	Björnänge	1895
	Elsa Jacobsson-Nöjd	H18/27	Hålland	1919
Olof-grenen	A Gustaf Lalander	O2/4	Berge	1868
	Berta Dahleman	O20	Järpen	1921
	Sten Olof Dahleman	O20	Järpen	1922
	Anders Leonard Lalander	O4	Berge	1916
	Artur Lalander	O4	Berge, Kall	1912
	Carl Erik Lalander	O4/5	Järpen	1905
	Hulda Emilia Lalander	O5	Järpen	1909
	Jenny Lalander	O4	Berge, Kall	1924
Gertrud-grenen	Ingeborg Olsson Karlsson f Löding	G11/J135	Åre	1903

Familjen Kjell Hagström - Med en stor del av hjärtat kvar i Afrika

Att bo i Släktföreningens stugor i Huså ger upphov till många spännande upplevelser - och möten. Ett mycket intressant möte som jag fick uppleva var när Mattias, Lorientte och hennes syster Delia bodde över i Smedstorpet under den vecka jag bodde i Fogdegården i somras. För mig blev det extra starkt, med en fundering kring hur "någon där uppe" styr mitt liv, underlättar, gör att bitar faller på plats. För när jag någon månad tidigare sammanställde "Supplement nr 11" så blev jag åter påmind om att vi har många spännande släktingar. Den gången om några som bor/bott i Botswana som jag hoppas komma i kontakt med, så att de kunde berätta om sitt liv där. Eftersom de tillhör Mårten-grenen var det extra intressant, den grenen har inte förekommit så ofta i "några rader". Och så kommer några av dem och bor i Huså, samtidigt som jag är där! Inte nog med det - efter några dagar kom Margot och Stig Brattberg och knackade på - fler personer från Mårten-grenen. De bjöd på en skön stund med kvällsmat nere vid sjön - stort tack!

Varför Afrika?

Det var Mattias mamma Chetti som var den som var drivande när det gällde att pröva på att verka och bo i Afrika. Vejler Hagström, hennes man Kjells bror arbetade redan där och Chetti som flyttat runt i hela sitt unga liv - Frösön, Hallviken, Kiruna, Storå, Östervik, Karlskoga, Sundsvall, Östersund (vem slår detta?) - var inte rädd för att bryta upp. Hon tyckte att Afrika lät mycket spännande och övertalade Kjell att de två också skulle resa dit. För henne kom det att bli sammanlagt trettio år i Afrika.

Livet i Afrika

När Chetti och Kjell flyttade till Afrika i juni 1967 var de tjugofem respektive tjuugo år gamla och nygifta. Då hade Kjell fått ett uppdrag hos Terrapest, att borra brunnar i Uganda. De landade i Nairobi och stannade en kort tid hos Vejler, som bodde där, innan de reste vidare till Uganda med minibuss. Väl framme i norra Uganda var en välkänd borrhare "Skåne-Nisse" deras ciceron och följde med dem ut till borrhållaren söder om Kampala, där han lämnade dem. Eftersom dom var ett par så ansåg han att dom skulle klara sig - vilket de gjorde. Antagligen tyckte han att det var skönt att få resa tillbaka, för det fanns bara en säng i den husvagn som blev deras hem. Och som Kjell sa: "Vi har ju en stekpanna." Chetti hade sin skolengelska, som var till viss hjälp, men alla där talade swahili - ingen av de infödda pratade engelska. Chetti och Kjell lärde sig snart språket, hon den del som hörde till hushållet och vardagen, Kjell det tekniska och det som hörde till arbetet. De sex åren där i bushen var de bästa i Chettis liv. Chetti menar att där lever man, där har man tid för varandra, man ser varandra. Att vattnet skulle kokas och filtreras och mycket skulle desinficeras det hörde till vardagen, det vatten man hade tillgång till kom från träskmarkerna.

Som brunnsborrare fick Kjell erfara hur osäkert det är att hitta ett borrhål som inte innehåller saltvatten, då är det bara att borra nytt, något som naturligtvis är kostsamt. Att samla regnvatten i stora behållare "brunnar" gjorda av lera är en etablerad metod i olika länder i dagens Afrika. Mattias äldre bror Gösta arbetade även han med vattentankar en tid i sitt yrkesverksamma liv i Afrika, men det var moderna tankar av stål. Gösta arbetade även i Lesotho och på andra ställen med provborrning efter diamanter.

Botswana

Gösta föddes i Uganda när de bott där ett år. Mattias är född på Östersunds BB den 19 september 1975, men den gången var familjen - Kjell, Chetti, Gösta 7 år och Mattias - bara hemma i Sverige i två månader. Kjell gick en utbildning i Uppsala som förberedelse för ett SIDA-uppdrag och efter den Sverigevistelsen blev det åter Afrika, den här gången Botswana, dit familjen kom den 6 december 1975. De har de bott i Afrika förutom de två år då familjen bodde i Göteborg i början av 1970-talet, till största delen i staden Gaborone i Botswana. Gaborone ligger på gränsen till Sydafrika, det är 38

mil till Johannesburg och 42 mil till Pretoria. Efter att ha haft SIDA-uppdrag i sju år startade Kjell ett eget företag "Drilling Spares and Services" och drev det i några år, varefter han åter tog anställning, denna gång vid ett kanadensiskt företag.

Botswana är det lugnaste landet i Afrika, det land som är mest förskonat från inre stridigheter. Det har cirka 1,6 miljoner invånare. Familjen har underbara minnen från sin tid i Botswana - det var paradiset, med bra väder, stor frihet. Man umgicks precis som här hemma med personer som man hade gemensamma intressen med. Det fanns en svensk koloni i Gaborone som ordnade många aktiviteter på fritiden; på helgerna grillade man tillsammans, spelade tennis och naturligtvis ordnade man julfest. Mattias var hemma i Sverige mest varje sommar och bodde då hos sin mormor och morfar i Ocke. Genom att familjen bodde så länge i Afrika blev de en naturlig del av livet där, något som de snart insåg var en stor fördel. De flesta svenskar som kom hade korta kontrakt på 1-2 år och de hade inte samma möjlighet att bli "nära vänner" med lokalbefolkningen. För familjen Hagström innebar det att man såg många komma och gå, man fick en stor bekantskapskrets, och många nära vänner som man fortsatt har kontakt med.

Skandinaviska skolan

Mattias och Gösta gick i den Skandinaviska skolan i Gaborone. Där var i storleksordningen fyrtiofem till femtio elever i åldrarna sju till arton år. Man följde den svenska läroplanen, vilket innebar att man inte tog tillvara på att man bodde i Botswana, det ingick inga extra studier av Afrika, varken om dess länder, historia, djur- och växtliv, kultur eller natur. Mamma Chetti markerade och lät pojkar stanna hemma när rektorn planerat in en resa med skolbarnen för att titta på "hur de fattiga levde". Man skulle resa för att "bese" dem. Från och med årskurs sju upp genom gymnasiet var Mattias inskriven på Liber Hermods och fick skicka prov dit för rättning och godkännande.

Chetti arbetade på Skandinaviska skolan, först med administration och sedan som lärare, hon drev även en förskola. Att vara lärare där var en helt annan sak, en liten skola, alla kände alla, så man hade inga disciplinproblem, alla elever visste att vad som gällde. Chetti upplevde skolarbetet annorlunda när hon flyttade till Östersund och valde då bort lärarbanan, hon arbetar nu inom vården på ett gruppboende för mentalt handikappade.

Efter skolan prövade Mattias på olika jobb. En dröm var att bli pilot och det fanns en bra flygskola i Port Alfred i Sydafrika som hägrade. För att förverkliga drömmen behövde Mattias få studielån och efter kontakter med CSN åkte han till Sverige för att ordna med detta. Det visade sig då att han måste ha varit folkbokförd i Sverige för att få studielån - varför dessa planer fick läggas på hyllan. Han började då plugga data i Botswana och bestämde sig därefter för att folkbokföra sig i Sverige och stannade här och fortsatte sin datautbildning. Därefter var det enkelt att få arbete inom databranschen när han kom tillbaka till Botswana. Efter två veckor fick han arbete.

Varför Sverige?

Kriget i Zimbabwe och allt som händer där har gjort att många kommer illegalt till Botswana, man bor kanske trettio personer i samma hus, och det är svårt, nästan omöjligt för dem att få arbete. Detta och mycket annat har bidragit till en ökad kriminalitet i framför allt städerna. En stor bidragande faktor är AIDS/HIV situationen i Botswana. Det finns ingen försäkringskassa eller andra säkerhetsnät som de man har i Sverige och att stjäla blir snart den enda utvägen när man skall försöka försörja en sjuk familj, speciellt när man själv inte mår bra eller inte har råd med bromsmedicin. Det som är intressant är att det är lite vandalisering i Botswana. De som stjälar gör det mestadels för att de tvingas till det och inte "för nöjets skull" som i Sverige. Utvecklingen innebär dock att det blev allt mer att man måste omgärda sig med skyddsanordningar för att kunna ha ett tryggt boende, livet förändrades långsamt till det sämre.

Minnen från Afrika

Ett fint och annorlunda minne från tiden i Botswana är att det hände att när man inviterat någon till middag som kom fler än de man inbjudit, gästerna tog med sig några vänner. Det var en hedersbetygelse, det var deras sätt att visa uppskattning mot värdfolket, visa att man tycker så mycket om dem att fler skall få möjlighet att träffa dem.

Lorienne och Matti vid bröllopet i Zeerust

I Botswana träffade Mattias sin Lorienne, som är läkare och kommer från Sydafrika. Lorienne fick sin läkarutbildning där och började sedan arbeta i Botswana som allmänläkare på ett privatsjukhus och gick sedan över till en privatpraktik där hon specialiserat sig på frågor som rör HIV/AIDS. När de började planera för ett liv tillsammans och var de ville bo med sina barn så blev Sverige ett alternativ - det upplevdes som tryggt. De gifte sig i Zeerust i Sydafrika den 7 maj 2002 och i augusti samma år flyttade de till Östersund.

Chetti hade då redan flyttat tillbaka till Sverige. Det gjorde hon år 2000 efter att ha fått stå ansikte mot ansikte med det faktum att hennes man levte dubbelliv i nio år. Kjell hade även en kvinna från Botswana, med vilken han hade en son som då var sju år. Dom bor kvar där, men planerar att flytta hem till Sverige inom kort och tillfälligt bosätta sig hos Vejler i Nälden, där han bor sedan många år.

Gösta flyttade hem till Sverige kring sekelskiftet och bor nu i Halmstad tillsammans med Alexandra Franz från Nederländerna. Dom är gifta och hon heter nu Sandra Hagström, de har två söner Max och Ivo. I Botswana levde Gösta en kort tid tillsammans med Bronwyn Forbes, en lärare från Australien och de har en son Brodie tillsammans. Bronwyn och Brodie bor nu i Sydney i Australien, de flyttade dit innan Brodie föddes.

”Hemskkomsten”

Att efter 33 år i Afrika flytta tillbaka till Sverige har inte varit lätt. Den berömda ”hemskkomsten” har Chetti fått erfara - precis som Mattias och Lorienne. Några exempel: I Botswana kan man betala skatt på olika sätt och förvåningen var stor på Skatteverket när Mattias frågade hur han skulle betala skatt.

Mattias och Lorienne bestämde redan innan de flyttade till Östersund att dom skulle ge det hela tre år. Hade dom inte beslutat att göra det så hade de rest tillbaka efter fem-sex månader, så tufft upplevde de att komma till ett nytt land. Det blev ett nytt land även för Mattias och Chetti - ingen av dem hade bott där en längre tid som vuxna, för Lorienne var det också ett nytt språk. ”Allt” är nytt, det är överväldigande. Det är svårt att sätta sig in i systemet. Talar man dessutom flytande svenska så förväntas man veta hur systemet fungerar.

Chetti får ofta kommentaren: ”Javisst ja, du är ju inte härifrån” när hon gör något som inte är vanligt i Östersund. Chetti tycker om att bjuda på skjuts, bjuda en äldre person som sitter ensam på en parkbänk på glass - hon bryr sig om människor och tycker om att leva här och nu.

Mattias bestämde sig för att han genast ville ha arbete när de flyttade hit och det ordnade han. Det har varit allt från datainriktade arbeten till att arbeta i kyllagret på Milko - det senare är något han inte rekommenderar. Mattias arbetar nu som trafikledare på ett Callcenter.

Lorienne arbetar som läkare på Östersunds lasarett. Hon fick först provtjänstgöra och få sin sydafrikanska utbildning kompletterad - och godkänd, men är nu inne på sitt sista år på specialistutbildningen.

Rekommendationer

Mattias, Lorienne och Chetti rekommenderar alla att resa till Botswana och då resa till de norra delarna, där bushen är - det är paradiset. Undvik städerna. De rekommenderar oss också att resa till Sydafrika, där finns ALLT. Man kan åka skidor - på snö -, där finns ökenområden, regnskogar, sanddyner, vingårdar, underbara människor, ett fantastiskt djur- och växtliv och mycket mer.

I somras åkte Matti och Lorienne motorcykel till Portugal. Efter den resan kommer ytterligare en rekommendation: ”Flytta till Jämtland! Under hela vår motorcykelssemester genom Sverige och Västra Europa så har vi inte sett något som är lika vackert som här. Vi känner numer att vi är hemma och vill inte flytta tillbaka.”

Sammanställt av *Birgitta Nordenman*

Familjen Kjell Hagström finner du på sidan 122 i Släktboken samt i ”Ändringar i och tillägg till Släktboken” på föreningens webbsida.

Hederstorparen Per Åke Sandström

Per Åke Sandström med sin mamma Greta f Lalander

Hederstorparen Per Åke Sandström avled vid 77 års ålder, den 16 augusti 2004 efter en tids sjukdom. Han begravdes i familjegraven i Töre den 1 september där hans far, farfar och farmor ligger begravda sedan tidigare.

Mer om honom och hans liv i ett kommande nummer.

Här börjar Per Lalanders egen berättelse, nedtecknad i början av år 1940

Några minnen från mitt liv

Inledning

Det är min dotterson Per-Åke, som gång på gång bett mig berätta något från mitt flydda liv och då det kan tänkas att någon fler kan komma att göra liknande framställning, vill jag försöka samla något av mina barndoms-, ungdoms- och mandomsminnen, vilka här skola tecknas upp för ett kommande släkte och för att påminna om Guds godhet med mig under de år som det beskärts mig få leva.

Med full rätt torde någon kunna anmärka att mina levnadsminnen ej äro värda det papper varpå de nedskrivs, eller det bläck, som åtgår för att framställa dem, men jag svarar då att mycket av vad vi läsa och säkerligen kommande släktled också komma att läsa, ej heller har så särdeles stort värde, men ändock blir läst, i brist på bättre.

1:sta Kapitlet - Barndomsminnen

Jag är enligt uppgift av mina föräldrar och bekräftat av Åre socken kyrkoböcker, född den 9 november 1875 å Vikböle gård inom Åre socken.

Föräldrahemmet var vid denna tid fattigt och syskonskaran stor. Säkerligen var det därför delade meningar huruvida den nye världsmedborgaren var välkommen eller icke. - Brödkakan ville icke alltid räcka till förut, åt de sex matfriska ungdomarna plus föräldrarna, ännu mindre skulle ransonerna säkerligen bli, när ännu en skulle ha sin andel. -

Mina minnen av föräldrahemmet sådant jag minnes det före år 1883, må tillåtas mig att här få anteckna. Som framgår av gårdsnamnet "Vikböle", så tyder detta på en tidig bebyggelse. Troligen dog under digerdödens dagar hela befolkningen ut och gården blev sedan under någon tid ett "ödeböle", - När det sedan blev befolkat är mig icke bekant, men av vad som framgår av den släktforskning, som verkstälts för min räkning av Svenska Släkt Institutet, synes det sannolikt att min mors förfäder sedan rätt lång tid tillbaka tidvis brukat denna gård. Åren 1881 - 1883 flyttades samtliga uthus och boningshus upp till den plats där de nu äro belägna. Denna flyttning blev nödvändig på grund av järnvägens framdragande och isynnerhet ladugården befanns ligga allt för nära där banvallen måste placeras. Så blev också förhållandet med stall och mangårdsbyggnad.

Då jag härövan har omnämnt järnvägens framdragande genom Jämtland, bör rättvisligen erinras om hur godstransporten skedde tidigare från västerhav och till österhav och vice-versa.

Jag minns ännu dunkelt dessa, som till denna tid, hade att ombesörja dessa varutransporter, komma i långa rader med sina foror och ur de hade vissa övernattningsställen, där särskilda "färdmansstallar" voro uppförda för deras hästar och färdmännen själva vanligen finge nöja sig med att breda ut sin päls till bädd på golvet i storstugan, sommar stugan eller på vinden. Dessa resor med en "fora", som vanligen hämtades i Levanger och fraktades till Östersund, en sträcka av omkring 23-24 mil, var mycket ansträngande och mödosam. Den svåraste delen av resan var givetvis den del därav, då man passerade högfjället på gränsen mellan Sverige och Norge. - Denna form för varutransporter skulle dock upphöra i och med järnvägens byggande och dess övertagande av samfärdseln mellan de båda länderna.

Denna del av den svenska historien, som handlar om järnvägsbyggandet, ligger inom ramen för mina barndoms- och ungdomsminnen ända från år 1879. - Sedan riksdagen slutligen blivit enig om

sträckningen av den s. k. tvärbanan genom Jämtland, påbörjades arbetet det först nämnda året, och 1882 invigdes banan för allmän trafik. - I och härmed upphörde också färdmännens yrke.

Under banbyggandet voro stora ”styrkor” av s. k. rallare utplacerade på så sätt att vissa lag med Östersund som utgångspunkt gingo upp mot Järpen, under det att en annan avdelning gingo ut från Storlien och mötte på sistnämnda plats dem som kommo från Östersund.

Jag förbigår här försöket att skildra mina hågkomster av det s. k. rallarlivet. Jag övergår med ens till att nämna hur jag erinrar mig invigningshögtidigheterna då invigningståget sommaren 1882 passerade Åre station. - Jag var då en liten gosse ännu ej fyllda sju år, men jag minnes än i dag när Konung Oskar II hälsade på de församlade och samtalade med flera av de äldre som tilldrogo sig hans uppmärksamhet.

En lapp, som kallades ”rik Jöns” hälsade bl. a. på konungen och tillfrågades av denne hur många renar han hade. Svaret blev, ”Å si je ha full når stycktje”. (Det sades att han skulle vara ägare till omkring 5 000 renar).

Konungen, statsråden och högre militärer och andra tjänstemän, Drottningen och Kronprinsen, vår nuvarande konung, och Kronprinsessan m. fl. av de kungliga. Allt detta var något som var en märklig upplevelse och blev ett minne för livet. Nästa etapp för det kungliga invigningståget var Storlien där middag intogs och storslagna festligheter till de kungligas ära vore anordnade.

2:dra Kapitelet - Den andliga väckelsen

Så långt det är mig bekant hade den del av Åre socken, som utgöres av den egentliga Åredalen, icke berörts av de väckelsevindar, som annars hade blåst fram över snart sagt hela vårt land under 60-70-talen, men bland de s. k. rallarna fanns det en och annan som erfarit verklig frälsning. Dessa föranstaltade nu om att predikanter kommo och höllo andliga sammankomster. Många blevo på så sätt vunna för Herren och förda till livsgemenskap med sin frälsare Herren Jesus.

Bland dessa minnes jag särskilt min äldsta syster Märit, jämte många av hennes ungdomsvänner. Bland de s. k. ”väckta” torde även mina föräldrar få räknas, ty något nytt började verkligen i och med det som skedde, att visa sig även i deras liv och i vårt hem.

I detta sammanhang torde det förtjäna att nämnas att kanske ett årtionde tidigare sålunda i slutet av sextioalet (1865-70) uppstod en andlig rörelse vid Huså bruk och att en och annan av dem, som där funne frid och frälsningsförvisning, kommo att bosätta sig i Åre och i sin tur talade om vad de erfarit.

Allt nog under denna tid, dels slutet av den s. k. brukstiden och dels under järnvägsbyggnaden åren 1879-1882, var det icke få som voro bekännande kristna i min hembygd och som en synlig frukt av vad som på detta sätt skedde torde man väl med säkerhet kunna få räkna tillkomsten av Björnänge bönsal som uppfördes åt 1883.

Från dessa möten äger jag min hågkomst av en friare andlig verksamhet än vad som förekom i kyrkan.

Då jag här nämner kyrkan bör det kanske tillåtas mig att få nämna att mina föräldrar voro principiella kyrkobesökare och att vi samtliga barn måste vid deras sida, övervara högmässogudtjänsten, trots att det 7-800-åriga templet saknade uppvärmning ända till år 1883. Kyrkobesökare fingo sålunda intill detta år övervara gudstjänsterna i den ofta mycket kalla stenkyrkan, men ingen lät detta avskräcka sig. Till kyrkan måste man. - Det var förresten också snart sagt den enda omväxling som bjöds i den trista och enformiga tillvaron. Förutom predikan föreläste prästen om blivande auktioner och andra kungörelser av varjehanda slag, barn döptes, bröllop firades, begravningar förrättades, kyrko- och kommunalstämmor höllos på bestämda tider, vänner som ej sett varandra på länge träffades o.s.v.

Till kyrkan måste man sålunda. Förutom att det ansågs som en god sed, erbjöd sålunda dessa kyrkobesökare mycket av intresse.

Prästens förmåga att med ett personligt budskap nå åhörarnas hjärtan var nog vid tiden för mina pojkår, rätt minimal, men sedvänjorna hade makt över de goda Åreborna och det föll ingen in att

skolka. Många vore också de som färdades lång väg för att få tillfälle övervara högmässan och kanske de kunnat använda tiden sämre. När allt kommer till, kanske det var det mest lönande.

I det föregående har jag omnämnt kommunal- och kyrkostämmor såsom en av attraktionerna för kyrkobesökare. Det har berättats mig om Årebornas strider vid dessa stämmor. Som ett exempel anföres endast följande: Förslag väcktes i slutet av 1850-talet om kyrkans förflyttande från kyrkbyn strax intill nuvarande Åre järnvägsstation, till någon plats ungefär en mil längre västerut. Med hänsyn till att folkmängden inom Åre vid denna tid ej uppgick till mer än omkring 1 000 till 1 500 personer och att större delen av dessa voro bosatta från Brattland i öster till Duved i väster förefaller det ju från denna synpunkt som om kyrkan på den plats den hade stod mitt i byn. Men som socknen är åtta mil lång och det fanns byar ända upp mot gränsen mellan Sverige-Norge blev avståndet för dessa som bodde längst i väster, ända till sex mil under det att längsta avståndet mot öster ej blev mer än en mil.

Som talesman för de s. k. ”västbyggarna” fanns den värtalige och talangfulle bonden, sedermera riksdagsmannen Gunnar Eriksson i Mörviken, under det att ”östbyggarnas” talan fördes av den betrodde storbonden och kommunalnämnsordföranden Per Jacobsson i Björnänge. Den senare hade icke ordet i sin makt, men var istället en utmärkt skrivare, en som kunde i skrift framlägga sina tungt vägande sakliga skäl för det ur alla synpunkter riktiga att låta kyrkan få vara där den, ända från 1100-talet hade stått. Enligt vad jag kunnat förstå av det som berättats mig, skulle troligen ”östbyggarna” hemfört segern om icke en smula list använts från motpartens ledare. Efter en trettioårig fejd segrade sålunda ”västbyggarna” och år ... invigdes den nya kyrkan i Åre socken.

Ett annat minne från dessa mina barndomsår var ”bruksfolket” vid Fröå gruva. Dessa ”typer”, såsom jag minns dem, voro ett folk för sig, vars inslag bland ortsbefolkningen verkade som ett brokigt inslag av något förnämligare än den tröga och säkerligen mera sävliga bondebefolkningen. Gruvorna vid Fröå och Huså nedlades år 1881 och de flesta vid den förstnämnda gruvan blevo anställda vid järnvägsbyggnaden eller emigrerade till Amerika. Brukstiden eller gruvdriften började 1740-50 och pågick till 1880 sålunda omkring 140 år. Det var en betydande arbetarstam som var anställd vid de båda gruvorna vars ägare var Carlbergs och Gustavs A/B. Då gruvdriften började på 1740-talet anställdes vana kolare och bergsprängare från Bergslagen nere i Dalarna, Västmanland och Värmland och bland dessa var det många som härstammade från vallonernas erkänt dugliga släkte.

3:dje Kapitlet - Skoltiden

Min första lärarinna i småskolan var känd för sann gudsfruktan. Det första jag minns att vi lärde oss var bl. a ”När vi sitta i vår bänk, då det heter eftertänk. Genast börja vi fundera på det där och annat mera”.

Palestinakartan väckte givetvis stort intresse och griffeltavlan var något storslaget, vi fick lära oss skriva eller teckna, staplar o. s. v.

Skolsal var vindsrummet i Simon Anderssons i Vik gård. Då sålunda de första grunderna lades till min bokliga och andliga vetande, äro minnen som äro outplånliga.

Lärarinnan i fråga, som hade den ansvarsfulla uppgiften att lägga en god grund för framtida vetande, var dotter till en av de mest ansedda bönderna. Denne bonde höll hårt på sitt stånd och om honom torde det kända ordet ”bond-adel” med rätta kunna användas. - Det var vanligt då, såsom det säkerligen förut hade varit och ännu är, att då de unga i familjen skulle välja livsledsagare, så måste hänsyn tagas till att de, som ämnade förena sina öden måste vara jämbördiga ifråga om stånd och levnadsvillkor. Någon avvikelse från dessa principer kunde icke tolereras. Nu hade dock den unga vackra och synnerligen älskliga lärarinnan vågat lägga en annan synpunkt på denna fråga. Själv hade hon nämligen kommit med bland väckelsens folk, hon kunde därför numera icke känna ”sympati” för någon som ej tillhörde det ”folket” och det fanns bland hennes nyvunna vänner en, som hade vunnit hennes hjärta, men som tyvärr endast var rallare. Då denna bekantskap blev känd för föräldrarna tillsade de sin dotter att ej vidare visa sig i den mannens sällskap och troligen ansågo de det bäst att hon också drog sig ifrån de s.k. läsarnas svärmiska sällskap.

Resultatet blev följande: De unga beslutade sig för att emigrera till Amerika och en dag finna vi i vår särdeles avhållna lärarinnas ställe att hennes yngre syster intog hennes plats. Efter några månader nåddes föräldrar och ungdomsvänner av underrättelsen om att hon ej förmått bära sorgen över skilsmässan från hemmet och att resans besvärligheter hade samverkat till att hennes levnadsdag ändats i blomman av hennes ungdomstid.

Om skoltiden är icke mycket att säga, den skilda sig icke mycket från det vanliga. På den tiden förekom icke klassläsning utan vi fingo vara tillsammans alla som voro i skolåldern i en enda klass. Rättvisligen bör dock erkännas att vi i Åre folkskola hade en utmärkt lärarekraft i Magister Georg Svärd och att vi efter slutad skolgång ej voro sämre rustade att möta livets olika problem än barn på andra platser.

Som en avslutning på skoltiden följde konfirmationen. Lärare i konfirmationsskolan var den utmärkt begåvade och till sin karaktär omutlige kyrkoherde H. Henriksson.

Så långt jag kan förstå meningen med konfirmationsläsningen och därefter avläggandet av konfirmationsbekaftelsen inför församlingen, torde det icke ha funnits en enda, som hade den ringaste aning, om vad allt detta betydde. - Ehuru undervisningen, såsom den meddelades av vår konfirmationslärare säkerligen hade värde, är det synnerligen anmärkningsvärt att vi icke blevo undervisade om vad själva handlingen innebar.

Konfirmationen ägde rum 1889 och därmed avslutades skoltiden och vi trädde ut i livet.

Fortsättning följer i nästa nummer.

Per Lalander hittar du på sidan 223 i Släktboken

För 50 kr plus frakt kan du nu få släktboken ”Gruvsmeden Jacob Mårtensson Lalander. Anor och ättlingar under 500 år”

Köp, läs och inspireras - boken ger många aha-upplevelser! Den är därför en uppskattad present!

Varje bok som du köper ger dessutom ett direkt tillskott till vår föreningskassa. Ett stort tillskott fick kassan genom de släktböcker som Jan sålde på släktforskardagarna i Östersund i somras.

*Det finns en kartong med släktböcker i ett skåp under kylan i köket i Fogdegården.
Självservering, tag inbetalningskort!*

Ring Jan Leijd på tel: 08 - 99 44 12 så får du besked om hur du enklast kan köpa boken!

Komplettera Släktboken

Fortsätt också att skvallra till undertecknad. Skriv ett kort till Vårgårdavägen 6, 125 51 Älvsjö, skicka e-mail till fam.leijd@telia.com eller ring 08 - 99 44 12 tycker släktbokens huvudredaktör *Jan Leijd*

Lalanderföreningen på Internet

Ni besöker väl Lalanderföreningens Hemsida med adress: www.lalanderrelatives.org?

På Hemsidan finns information både på svenska och på engelska. Där finner du information om styrelsen, valberedningen och de olika förtroendekvinnorna och -männen.

Där finns information om våra stugor, vackra bilder från Huså med omnejd, men också en mer beskrivande artikel om Huså. Vi måste alla hjälpas åt att locka folk till Huså - och Åre!

Där finns ”Ändringar och uppdateringar av Släktboken”. Gå gärna in där och se om du hittar fler korrigeringar som behöver göras - TACK.

Ge ditt bidrag till att hålla denna hemsida uppdaterad. Du mailar informationen till Carl-Arne Nyström på adress: carl-arne.nystrom@educ.umu.se

Kina sett med unga ögon

Här kommer sista delen av Carl-Axel Lalander berättelse från resan till Östasien (Thailand, Laos och Kina) som han gjorde tillsammans med sin kompis, Fredrik Jakobsen, som s.k. ”backpackers”.

11 december 2000, Datong.

Datong ligger i norra Kina, 10 mil norr om Tai Yuan. Den här staden är fullkomligt insvept i smog från koleldningen, och den beskrivs i min guidebok som ”En av Kinas mest deprimerande städer”. Märkligt nog tyckte jag om Datong, jag har ätit gott och mycket sen jag kom hit och jag hittade ett trevligt ställe att bo på och tagit mig en rejäl dusch. Det behövdes, för de senaste 5 dagarna har jag rest på landsbygden och besökt två heliga berg, utan möjlighet att duscha. Det var väldigt fina landskap och strålande sol hela tiden, men nu behöver jag verkligen vila ut och det gör jag här i Datong.

Efter att ha rest i en och en halv månad i Kina så känns det som om det är dags att fälla några kommentarer om detta folk som utgör 1/5 av jordens befolkning. (Mongoler, tibetaner, naxi, hui, och annat minoritetsfolk i Kina, hör inte hit, de är ofta helt annorlunda.) Jag ska försöka att vara mild i min dom och inte såga alla kineser jäms med fotknölnarna för att sedan dra dom över en kam, även om det hade varit mycket roligare.

Till att börja med så är dom många. Jättemånga! De finns överallt, och överallt kryllar det av dom. Vidare pratar de någon kinesisk dialekt, och väldigt få kan engelska. Bara det är påfrestande. Innan jag kom till Kina, så trodde jag att kineser var tysta, blyga, försiktiga och extremt artiga. Vojne, vojne, vojne! Tänk så fel man kan ha! Låt mig citera en irländsk gubbe jag träffade för en vecka sedan: "It is difficult to be rude in China" (Det är svårt att vara oartig i Kina). Det är sant. Om man vrålar åt någon på gatan när man diskuterar priset för ett kilo äpplen så tror folk att äppelsäljaren är dum i huvudet som tar för mycket betalt. Om konduktören på bussen ställer sig en decimeter från ditt ansikte och skriker "CHING CHONG TONG BING" och rycker och sliter i dina kläder så vill han att du ska skynda dig och stiga på. Om du kommer till ett hotell och innan du ens öppnat munnen så gormar personen i receptionen "NO, NO, NO", så är det helt normalt och betyder bara att hotellet inte kan (eller vill) ta emot utlänningar. Detta hände senast igår kväll. Ibland så följer folk efter mig, t.ex. folk som kör cykeltaxi, och enda sättet att bli av med dom är att vara extremt otrevlig och fräsa "BU

YAO", som betyder vill inte ha. Då har dom inte ens varit otrevliga mot mig utan bara envisa (intill vansinnets gräns!!)

På 4000 meters höjd

Samtidigt är många kineser väldigt vänliga. Det har hänt flera gånger när jag varit ute och gått att en gammal gubbe ger mig ett äpple eller en mandarin, ler, och säger "hello" eller "thank you", eller ingenting. Flera gånger har jag blivit bjuden på mat av någon jag just träffat. Folk kommer fram och försöker prata med mig trots att min kinesiska är urkass. Ibland är de FÖR vänliga. Det kan vara minst lika jobbigt, för de följer efter en och man vet inte hur man ska göra för att bli av med dom!

Man vet aldrig hur man kommer att bli behandlad i en viss situation, och det kan vara extremt jobbigt, speciellt om man är trött och sliten. Många, nästan alla backpackers vi har träffat, som har varit ett tag i Kina, säger "Åh, vad trött jag är på dessa kineser". Jag kan förstå dom. Speciellt om man inte kan kinesiska är det väldigt jobbigt att resa på egen hand i Kina. De kan vara otroligt påträngande och envisa. Sen finns det en till sak med kineser: De är födda med ett superbra affärssinne! Det måste vara medfött. Kineserna kallas ibland för "Österns judar". Nu känner jag inte till judarna så bra, men kineser, de kan lukta sig till pengar på flera kilometers avstånd. Finns det någon möjlighet att tjäna några kuay, så hugger de direkt. Ett exempel: I går gick jag uppför ett heligt berg. Vägen upp var en bred stig, med massor av tempel runtom. Jag visste att det gick en mindre stig ner på andra sidan, så när jag kom till toppen hittar jag en kille som sköter TV-antennen. Jag frågar honom: Hur kommer man ner till byn där nere?? Finns det en stig? Då säger han: "Ja, det finns en stig". "2 yuan". Till slut förstår jag att för två yuan = 2,5 kr så visar han mig var stigen börjar. Precis då ser jag stigen en bit längre ner, så jag säger "BU YAO" på det klassiska sättet och går. Så är det alltså i landet vars styrande regering är kommunistisk. Inte undra på att kapitalismen börjar sprida sig i landet snabbare än en löpeld på den mongoliska grässtappen!

Nu kanske jag har varit lite väl hård. Oftast blir man behandlad på ett bra sätt och folk frågar mig "var kommer du ifrån, vad gör du, hur gammal är du", o.s.v. Hade jag kunnat mer kinesiska än vad jag har lärt mig i min barnbok kanske jag hade fått ett annat intryck. Men nu slipper jag detta myller av folk, för imorgon åker jag till Inre Mongoliet för att fly folkmassorna! Jag har köpt jättemycket varma kläder, få se om jag står ut i två dagar som jag tänkt.

Förresten, en kort reserapport. Jag och Jakobsen (Fredrik) har gått olika vägar, han är nu i Beijing, vi skildes åt i Xi'an. Sist skrev jag om Chong Ching. Det var det varmaste stället i Kina hittills, antagligen beror det på att öppningen till Dantes inferno ligger i närheten. Ända sen dess har det blivit kallare och kallare ju längre norrut jag kommit. I Yichang var det ganska kallt, i Xi'an var det kallt, i Pingyao dit jag åkte ensam var det jättekallt, i Wu Tai var det svinkallt och i Datong där jag är nu är det snorkallt! Och kallare lär det bli! Imorgon blir det 8 timmars tågresor rakt norrut, där kommer det att vara knallkallt! Fördelen med att åka till norra Kina på vintern är att man slipper alla turister. Det är värt några fingrar och tår att slippa turisterna!! Fast mig själv slipper jag inte, och jag är turist. Turistparadoxen är ett faktum!

PS: En annan sak om kineser: de har sällan mössa på sig, även om det är -5 grader ute. Jag har en knallgul mössa som det står "kompis" på, och den trivs jag med!

Ett vanligt hus på landsbygden

Fredrik och Carl-Axel med vacker kinesiska

21 december 2000. Ludvika, Sverige!

Eftersom varje resa börjar med ett enda steg så är det väl logiskt att varje resa också slutar med ett steg. Det steget (över tröskeln här i Ludvika) togs igår kväll efter midnatt. Jag hade då varit uppe i 25 timmar p.g.a. tidsomställningen. En fördel med att skriva detta mail hemifrån är att jag kan kritisera Kinas kommunistiska regering utan att riskera att bli fängslad! <evil smile>. Dessutom är internetuppkopplingen vi har här hemma dubbelt så snabb som på ett internetställe i Asien.

Så är då resan slut till slut. En otroligt spännande resa genom tre länder, som alla var olika. Speciellt Kina, som är så ofantligt stort att man kan räkna varje provins som ett eget land. Jag har i så fall varit i 8 "länder". Men bara två visum, slå det om ni kan. Ja, det kan ni väl, det är bara att resa i Europa i en vecka. Strunt i det. Fredrik, som ju åkte från Beijing redan för en vecka sedan, avslutade med att skriva ett 15-kB filosofiskt mail om Asiens framtid, den ekonomiska utvecklingen och de mycket fattiga människorna i t.ex. Laos. Jag vet inte om jag mäktar med ett sådant mail, men jag tänkte i alla fall skriva lite om vad jag funderat över under resans gång. Jag och Fredrik har ju pratat om allt det har oändligt mycket, men jag vet inte om vi har kommit fram till någonting. Ju mer man funderar desto mer frågor blir det. Innan jag åkte till Asien hade jag någon sorts bild av asiaterna som ett folk som satt och mediterade med benen i kors, brände rökelse och drack te. Jag trodde att de var mindre intresserade av materiella ting än vi i västvärlden, och lade mer vikt vid det "andliga". Åtminstone lite grann åt det hållet. Visst, säkert!

Kanske är det den största överraskningen under hela resan, det verkar som att folk i Asien är minst lika upptagna av materialiska strävanden som vi. Det gäller speciellt i storstäderna i Thailand och Kina. Ungdomarna går omkring i märkeskläder som Nike och Adidas och lyxiga BMW och Mercedesbilar glider omkring på de övertrafikerade gatorna. Märkeskläderna är ofta inget annat än billiga kopior i usel kvalitet, men det ser bra ut utåt. Västvärlden är någon sorts ideal som alla strävar efter, och allt som kommer därifrån räknas som "cool" och har högt status. Dollar är maktfaktorn nummer ett.

Laos är som vanligt ett undantag. Laos är det absolut fattigaste landet av de tre vi besökt, och människorna där har fram tills nyligen inte fått så mycket intryck utifrån. Det är en lugn och avslappnad stämning i hela landet, ingen har bråttom någonstans och allting får ta den tid det tar. Alla

kvinnor går i saronger, någon slags kjol som ofta är väldigt fint broderat med s.k. batik. Bara för det ska man inte tro att det är någon sorts paradiset på jorden. Folk är verkligen fattiga, på många ställen har man ont om mat, och saker som vi tycker är självklart, som utbildning och sjukvård, finns över huvudet taget inte alls! Turister som blir sjuka i Laos måste åka till Thailand. Malaria är vanligt, och det finns ingen behandling mot det. Trots allt detta så är folk väldigt vänliga. Laos var det trevligaste landet att resa i, folk skrattar och ler, och det var inte alls samma hets som i Thailand och Kina att sälja saker till turisterna för ockerpriser. Kanske är det för att de ännu inte upptäckt turistmarknaden. Detta är svårt att förstå, att där människorna har minst så är jakten efter pengar minst omfattande. Istället så sover dom hellre.

Så var det verkligen inte i Kina. Folket och kulturen är helt annorlunda. Här ligger inte många och slöar under kokospalmerna, man har en väldigt hög arbetsmoral. När vi åkte över gränsen från Laos till Kina var det som natt och dag. Från en djungel med några spridda små byar åkte vi snart in i ett betydligt mer utvecklat samhälle, med åkrar och hus överallt. Vi märkte ganska snart att folk var mer gå-påiga, och vi var tvungna att höja garden igen. Dock var det inte lika illa som i Thailand. Nu kanske jag är dum i huvudet som säger detta, men jag tycker att thailändarna har sålt sitt land för dollar. Prostitution var oerhört vanligt och folk försökte lura av oss pengar precis hela tiden, en gång t.o.m. på en restaurang! Visst är det ett vackert land och trevligt folk - så länge man betalar för det, men jag längtar inte tillbaka.

Kina däremot vill jag väldigt gärna återvända till. Varje dag hände någonting som gjorde mig förvånad, och detta väldiga rike med sin mäktiga historia är ingenting man "gör" på bara två månader. Det tar lång tid att sätta sig in i kulturen och kinesernas sätt att uppträda. Först kanske man blir terroriserad av en försäljare i en timme (jag lovar!) innan han ger upp, sen kommer det någon modig person och försöker föra ett samtal med mig, varpå det samlas en drös nyfikna bredvid och det slutar med att alla skrattar åt någonting konstigt jag sagt eller åt den andra personens överdrivna kroppsspråk. Man kan ha väldigt kul utan att förstå varandras språk. En gång på ett tåg var det en man som frågade (med kroppsspråk) om jag var gift. Tyvärr så råkade han välja en man för att visa hur ett brudpar kysser varandra, och följderna blev att hela vagnen gapskrattade åt mannens konstiga beteende....

Lastbil på väg till Ulan Bator

Tre giftasfärdiga flickor i Litang

Kinas framtid kan man sja om. Jag tror aldrig jag sett så många nybyggda skyskrapar och byggkranar som i Kina, och de fanns överallt. Landet är inne i en ekonomisk utveckling som saknar motstycke på jorden. Om regeringen sköter sina kort rätt så har vi att göra med en av framtidens supermakter, som inom kort kommer att börja tävla mot USA. Tänk er själva, 1300 miljoner människor som tycker om att jobba och ett land med stora tillgångar på mineraler, vattenkraft och dylikt... Grejen är regeringen.

Nu faller bilan! Kinas regering har på senare år öppnat upp gränserna och tillåtit kapital att komma in, samtidigt som de har gjort om systemet och numera har kapitalistisk ekonomi, och ingenting kvar av kollektivsystemet. Men politiken är kommunistisk. Jag läste i en (utländsk) tidning i en intervju av en ung kinesisk student. Han sa: "Vi håller på att importera dåliga saker från väst, som materialism och konsumism, men inte de bra sakerna som demokrati och mänskliga rättigheter." Jag kan inte annat än att hålla med.

Ett superbra exempel är den tragiska situationen i Inre Mongoliet, som ju är en kinesisk provins sedan 1950. Tänk er följande: Dagens Sverige, år 2000, invaderas av Ryssland (till exempel), och delas upp i Östra och Västra Sverige. Västra Sverige blir självständigt, (motsvarar landet Mongoliet) medan Östra Sverige blir en del av Ryssland. Under några decennier så flyttar det in 20 miljoner ryssar i Östra Sverige, som börjar bygga stora fabriker och anlägger gruvor. Ryska blir det officiella språket, och svenska blir ett minoritetsspråk. Ryssarna tar över all politik och alla viktiga beslut tas i Moskva. Under tiden fortsätter Västra Sverige som förut (kallas numera Sverige) och den nationella stoltheten finns kvar. Befolkningen i Östra Sverige har naturligtvis ingenting att sätta emot denna överväldigande massa ryssar. Ryssarna river en stor del av kyrkorna i Östra Sverige, och avrättar präster som opponerar sig. Att gå i kyrkan blir förbjudet. Fabriker spyr ut föroreningar i den förut så rena luften i Östsvrige, och skogar huggs ned för att ge plats åt åkrar för att försörja alla människor... Så är det faktiskt i Inre Mongoliet!! Kinesernas politik är inte den brända jordens politik, utan den uppodlade jordens politik. Om mongolerna i Inre Mongoliet vill ha tillbaka sitt land, så måste tre miljoner mongoler kasta 20 miljoner kineser över den kinesiska muren. Det är nog inte så lätt... Samma sak håller på att hända i Tibet och i den västligaste provinsen Xinjiang, men det har inte alls gått lika långt. I Tibet är fortfarande 95% av befolkningen tibetaner, och i Xinjiang ar ungefär 75% icke-kinesiska muslimer. 1987 var det uppror i Tibet, och små uppror händer hela tiden i Xinjiang. Jag tror inte att det är hållbart i längden, frågan är bara hur länge dessa provinser kommer att vara (mot sin vilja) en del av Folkrepubliken Kina.

Dessutom håller Kina på att bråka om Taiwan, som de vill ha tillbaks på samma sätt som Hong Kong och Macau. Ett helt meningslöst bråk, tycker alla kineser jag pratat med, och det är bara ännu en del av regeringens stormaktspolitik. Det ska bli mycket spännande att följa händelserna i Kina! Det händer så otroligt mycket just nu, mycket förändras till det bättre för kineserna som under de senaste 150 åren haft en mycket jobbig period med många och långa krig och oroligheter. Opiumkrig 1860, Kejsardömet's fall 1911, Krig 1940, Kulturrevolutionen 1960-70 då en stor del av klostren revs, o.s.v. De unga kineserna har stora framtidsdrömmar. Det verkar som om dom letar efter sin gamla kultur, som kulturrevolutionen förstörde så mycket av. Buddhismen och Daoismen börjar så smått att återuppstå (t.ex. Falun Gong) Det är bara på den avlägsna landsbygden som religionen överlevde kulturrevolutionen. Jag hoppas att de hittar sin forna kultur och inte bara apar efter västvärlden i allt de gör. Men som i så mycket annat så vet man aldrig vad som kommer att hända.

Någonting säger mig att detta mail kommer att slå rekordet i antal kB. Det är kanske dags att avsluta, för just nu börjar världscupen i längdåkning, herrarnas 15 km klassisk stil från Davos. TJOHO!! Nu ska här ätas svensk mat och kollas på TV! Det är jätteskönt att vara hemma hos familjen, och finns det någon bättre tid än julen för det?? Hoppas ni hittade något av intresse i alla dessa mail och alla dessa kB.

21 december 2000. Ludvika

Glömde att berätta vad som hände när jag kom till Beijing. Det var så udda så det förtjänar ett eget mail.

Efter att ha rest 10 dagar i det svinkalla norra Kina under de mest primitiva förhållanden, så får jag den 15:e december ett mail från Pappa där det står: "Hej! Jag är i Beijing."

Himmelska Fridens torg i Beijing

Således åker jag till Beijing dagen efter som jag hade planerat, men istället för att ta in på ett budgethotell så åker jag till hotellet som Pappa och hans jobbarkompisar bor på. Efter att ha rest på landsbygden i Shanxi-provinsen och inte sett EN ENDA västerlänning på tio dagar, så träffar jag först en australiensisk backpacker i Beijing, och nästa västerlänning jag träffar blir alltså... PAPPA! Snacka om oväntat! Av en ren slump så var han på tjänsteresa i Kina, och stannade några dagar i Beijing innan de åkte vidare till Xi'an. Just de dagarna så kommer jag till samma stad...

Skillnaden mellan det råtthål jag bodde på natten innan och det lyxhotellet går inte att uttrycka i ord. Jag kommer in där som en personifiering av "skriet från vildmarken", med ganska luggslitna kläder, kängor som hade haft en jobbig tid och dessutom hade jag inte duschat på fyra dagar!! Fort upp på hotellrummet för att duscha och ta på sig rena kläder i den mån det går. Det kändes lite som att komma hem. Beijing är ju en modern storstad och inte alls som exempelvis Datong, som ligger 30 mil västerut. Hotellet var mycket bekvämt och så träffar jag Pappa... var är jag nånstans?? Stockholm??

Det var jättekul att träffa Pappa där i Beijing. Vi såg den förbjudna staden och vi åt mat på en, som han tyckte, billig restaurang. 50 kr per person, mer än 10 gånger det pris jag brukar betala för en nudelsoppa, men det var betydligt godare också!

Ja, så kan det gå. Det är en liten värld på sätt och vis, trots att den är så stor när man åker lokaltåg i Inre Mongoliet. Tänk om jag inte hade fått mailet, och så av en slump träffat Pappa i Beijings centrum!

Eftersom jag inte kommer på någon bättre avslutning så önskar jag God Jul . Och en riktigt god jul, det firar man i Sverige!

Carl-Axel

Carl-Axel Lalander finner du på sidan 327 i Släktboken

Några ord från redaktören

Tack för alla kontakter, tack för alla artiklar, foton, samtal, kommentarer, uppdateringar! Jag lär mig mer och mer om slakten för varje nummer - hoppas att ni också upplever det så.

Det här numret blev riktigt internationellt - här finns berättelser från Botswana, Kina, Washington och California States. Tack ni alla för era härliga berättelser.

Jag hade en skön vecka i Huså i somras då jag bland annat tog hand om ris och virke som Carina och Sonja ordnat i högar efter elbolagets avverkning. Tack Carina och Sonja!

Jag träffade många släktingar och fick veta mer om vår släkts historia - mycket trevligt - jag vill verkligen rekommendera er att bo i stugorna.

Jag har pratat med personer som inte bott i stugan på länge. Vill därför berätta att mycket hänt ”sedan sist” - det som någon saknat, en härlig soffa, finns nu i form av en stor hörnsoffa. Vattnet är fixat mm.

Birgitta Nordenman - Nils-grenen

Medlemsavgift i Släktföreningen

Avgiften är 100:- för enskild medlem, 150:- för familj. Avgiften för yngre medlemmar är höjd till 30:-, men åldersgränsen är samtidigt höjd till 25 år! Vi gör allt för locka in nytt blod i föreningen!

Värva gärna nya medlemmar - Släktföreningen behöver det!

Välkomna dem till det stora släktkalaset nästa år!

Bifogat finns ett inbetalningskort till de medlemmar som ännu inte betalat avgiften för 2004.

Med släkthälsning - *Jan Leijd*, kassör

En stugfogde har ordet!

Nu är det vinter igen och dags för härliga dagar i Huså med omnejd, fyllda med skidåkning, promenader och annat.

Sommarhalvåret har varit positivt när det gäller antalet uthyrningar - låt oss fortsätta så här så ger det en förhoppning om att vi kan ha kvar våra stugor.

Många som bott i stugorna under sommaren har bidragit med smått och stort. Grundläggningsförstärkningen och annat fortsätter när resurser - tid och pengar - kan ordnas.

Till nästa års jubileum behöver vi en ny flagga - vem vill donera den?

Du når mig på tel: 063-303 12 och 070-224 05 34 eller dahleman@hotmail.com

Stig Dahleman

Välkommen att bo i släktens stugor!

Fogdegården och Smedstorpet - Föreningen Lalandersläktens stugor i Huså

Stugorna ligger på gemensam tomt vid Kallsjöns strand, med utsikt över sjön, blånande fjäll och väldiga skogar - obegränsade möjligheter till underbara naturupplevelser. Där finns trädgårdsmöbler samt även en tjärad eka (plats för ”medhavd”, liten ca 2 hk utombordsmotor) i ett båthus. Vi har också del i fiskevattnet i Kallsjön.

När du tar tillfället att njuta av livet i och kring stugorna så förbättrar du inte bara ditt eget välbefinnande utan du stärker även släktföreningens kassa så att vi kontinuerligt kan underhålla våra stugor! **Du hjälper även till att stärka turistnäringen i Huså, att hålla byn levande.** Åre slår åter ett slag för ”Luftturister”, de som var den forna tidens turister. I Huså finns ännu bättre luft!

Stugorna

Fogdegården har **storstuga med skön soffgrupp och matbord**, två sovrum (4-5 bäddar), kök med kylskåp och frysfack samt bastu och dusch, wc och TV. **OBS - vattnet är nu superb!** Hyran för Fogdegården är 1500 kr/vecka under veckorna 7-17 och 1800 kr/vecka för de veckor som innefattar jul och nyår. Under veckorna 2-6 är hyran 1200 kr/vecka och veckorna 18-51 är hyran 800 kr/vecka.

Det charmiga Smedstorpet har två rum (4 bäddar). Där finns ved- och bänkspis dessutom öppen spis och det har separat hemlighus med torrass. Hyra för Smedstorpet är 500 kr/vecka. **Varför inte hyra båda husen - en vuxenavdelning och en ungdomsavdelning, eller annan typ av flergenerationsboende.**

Ovanstående priser gäller för medlemmar i släktföreningen. Övriga är också välkomna att hyra stugorna, då tillkommer 300 kr/vecka för Fogdegården och 100 kr/vecka för Smedstorpet. Nya villkor för bokning, betalning och avbokning finns upprättade och kan fås av Stugfogdarna.

ICA-butiken i Huså är nedlagd

Närmaste affär finns nu i Björnänge, alternativt Järpen.

Mobiltelefon med refillkort - inklusive laddningsaggregat och bruksanvisning - finns att låna hos Sonja Forss.

Stugfogdar

Stig Dahleman (ansvarar för uthyrningen)
Byn 1004
830 53 Ås
Tel: 063 - 303 12; 070 - 224 05 34
E-mail: dahleman@hotmail.com

Sonja Forss
Huså 1630
830 05 Järpen
Tel: 0647 - 422 05

Välkommen till Huså önskar Husågumman och -gubben

Supplement nr 12 - Tillägg till släktboken

Tabell A 244

Inga Joan Kristiansen avled 12 okt 1998

Tabell A 249

Mia och Paul Wedgbury

- son Jonathan Ross Wedgbury f 14 jul 1999

- dotter Shelby Rose Wedgbury f 29 maj 2003

Tabell H 52

Carl Tidbeck sambo med Elin Junsjö Bjerkstедt

- son Carl **Billy** Tidbeck, f 27 jun 2004 i Stockholm

Tabell J 223: Korrigering/tillägg

Scott Duncan **MacFarlane**. Skild 1998

- son **Jacob** Andrew **MacFarlane**

Jacob Andrew MacFarlane gift med Emily Schneider

- son **Liam** Andrew MacFarlane f 15 mars 2004

Tabell J 288: Korrigering/tillägg

Anna Birgitta Lalander Malmsten, f 31 jan 1999 i Stockholm

Mario Alejandro Morales Aparicio - numera **Mario** Alejandro Lalander Morales

Tabell J 298:

Per Åke Sandström gift den 2 jan 1954. Avled 16 aug 2004

- dotter **Sonja** Linnea f 1 okt 1954, avled 6 okt 1954

Tabell J 299: komplettering

Per **Martin** Louis

Malin Hanna Charlotte

Tabell M 134: OBS - omgjord/kompletterad

Kjell Lennart Hagström gift 28 jan 1967 med **Chetti** Myhren, f 26 apr 1947. Skilda 2000.

- son Kjell **Gösta** Hagström f 3 aug 1968 i Uganda

- son Karl **Mattias** Timothy Hagström f 19 sep 1975 i Östersund

Sambo Priscilla Woto

- son Iye

Gösta Hagström

- son Brodie Forbes, f 7 maj 1990 med Bronwyn Forbes, f 1964

Sambo med Liena Ljungström, f 8 mar 1966

- son Tyr, f 28 aug 1991

- dotter Liv, f 31 aug 1993

Gift 1999 i Zeerust, Sydafrika med Alexandra Franz, numera Sandra Hagström, f 18 apr 1969 i Nederländerna

- son Max Hagström, f 19 jan 2000 i Östersund

- son Ivo Hagström, f 5 juli 2001 i Östersund

Mattias Hagström gift den 7 maj 2002 i Zeerust, Sydafrika med Lorienne Bell, f 9 sep 1968 i Sydafrika

Tabell N 446:

Ulrika och Magnus Clarving

- dotter **Wilma** Maria Clarving, f 16 sep 2003

Adresslista - Föreningen Lalandersläktens funktionärer

Ordförande

Per Olov Österlind
Golfallén 41, 905 82 Umeå
Tel/fax: 090 - 77 14 25
E-mail: per-olov.osterlind@germed.umu.se

Vice ordförande

Sven Lalander
Ekbackevägen 22, 181 46 Lidingö
Tel/fax: 08 - 765 84 57
E-mail: sven.lalander@telia.com

Sekreterare

Inger Mellberg
Björnösund 496, 761 92 Norrtälje
Tel: 0176 - 23 90 22 Fax: 0176 - 20 78 12
E-mail: inger_mellberg@spray.se

Kassör

Jan Leijd
Vårgårdavägen 6, 125 51 Älvsjö
Tel: 08 - 99 44 12
E-mail: fam.leijd@telia.com

Förtroendekvinnor/-män för släktgrenarna

Anders-grenen
Per-Åke Kristiansson
Björnänge 1393, 830 13 Åre
Tel: 0647 - 321 20
E-mail: perake_kristiansson@hotmail.com

Jacob-grenen

Birgit Nyström
Samuel Permangatan 33 A, 831 42 Östersund
Tel: 063 - 51 91 14

Helena-grenen

Olof Tottmar
Lökgatan 1, 754 47 Uppsala
Tel: 018 - 25 19 29
E-mail: olof.tottmar@ebc.uu.se

Gertrud-grenen

Staffan Wiklander
Berggården 20, 791 94 Falun
Tel: 023 - 44 141
E-mail: staffan4@algonet.se

Mårten-grenen

Karl-Axel Arvidsson
Giggatan 7, 212 42 Malmö
Tel: 040 - 49 64 11
E-mail: karl-axel.arvidsson@malmo.se

Nils-grenen

Birgitta Nordenman - Redaktör
Kremlevägen 6, 756 46 Uppsala
Tel: 018 - 30 09 42 Fax: 018 - 30 04 42
E-mail: bin@magnolia.se

Olof-grenen

Carina Forss Huså 1600, 830 05 Järpen. Tel/fax: 0647 - 422 54. E-mail: forss.loding@mail.op.se

Suppleanter

Stig Dahleman Byn 1004, 830 43 Ås. Tel: 063 - 303 12; 070 - 224 05 34. E-mail: dahleman@hotmail.com
Håkan Forss Ängegatan 57, 83136 Östersund. Tel: 063 - 10 32 16
Monica Hallquist Storhallen 1112, 840 31 Åsarna. Tel: 0687 - 340 53
Anita Lalander Kämpavägen 52, 181 41 Lidingö. Tel: 08 - 767 54 73. E-mail: anita.lalander@telia.com
Lars Renström Karl 11 gatan 17 A, 7 tr, 220 20 Lund. Tel: . E-mail: lars.renstrom@alfalaval.com

Revisor/revisorssuppleant

Jan Lundberg Laduvägen 8, 181 41 Lidingö. Tel: 08 - 765 23 93 (ordinarie)
Christina Sturk Svartbäckens by 412, 136 59 Haninge. Tel: 08 - 777 40 47 (suppleant)

Stugfogdar

Stig Dahleman Byn 1004, 830 43 Ås. Tel: 063 - 303 12. E-mail: dahleman@hotmail.com
Sonja Forss Huså 1630, 830 05 Järpen. Tel: 0647 - 422 05

Valberedning

Jan-Erik Lalander Matrosvägen 8, 133 33 Saltsjöbaden. Tel: 08 - 717 16 60. E-mail: janeriklalander@telia.com
Deisy Andersson Hedåsvägen 6, 821 30 Bollnäs. Tel: 0278 - 178 76
Carl-Arne Nyström Mättgränd 114, 906 24 Umeå. Tel: 090 - 18 05 51. E-mail: carl-arne.nystrom@educ.umu.se

OBS!

Det kan ligga ett inbetalningskort i tidningen.

Boka in Släktföreningsmötet redan nu!

**God Jul, Sköna Helgdagar och ett Gott Nytt År
tillönskas er alla!**